

Ο μητροπολίτης Τσερκάσι και Κάνεφ Θεοδόσιος: Για την προστασία των πιστών πρέπει να αξιοποιούμε εκείνα τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα στον σύγχρονο κόσμο

Συνομιλώντας με ανταποκριτή της διαδικτυακής πύλης «Πραβοσλάβναγια ζιζν» («Ορθόδοξη ζωή») ο συμπρόεδρος του διεθνούς συνδέσμου προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων με την ονομασία «Η Εκκλησία κατά της ξενοφοβίας και των θρησκευτικών διακρίσεων» μητροπολίτης Τσερκάσι και Κάνεφ Θεοδόσιος αναφέρθηκε στο εάν αξίζει οι ορθόδοξοι χριστιανοί εν γένει να ασχολούνται με την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων και σε διεθνή φόρα, πώς τούτο γίνεται στην πράξη, ειδικότερα κατά την παροχή νομικής βοήθειας σε διωκόμενους από την κυβέρνηση της Ουκρανίας ιεράρχες, κληρικούς και λαϊκούς της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ανάμεσα στα τελευταία παραδείγματα τέτοιου είδους διώξεως συγκαταλέγεται και ο ίδιος ο μητροπολίτης Θεοδόσιος. Έτσι, στις 27 Ιουνίου 2024 το δικαστήριο εξέδωσε ετυμηγορία να τεθεί εκ νέου ο ιεράρχης σε κατ' οίκον περιορισμό επί 24ώρου βάσεως, εναντίον του έχουν ασκηθεί αρκετές διώξεις. Την ίδια ημέρα ανανεώθηκε το κατασταλτικό μέτρο υπό τη μορφή του κατ' οίκον περιορισμού και στον μητροπολίτη Ζαπορόζιε και Μελιτουπόλεως Λουκά.

– Σεβασμιώτατε, η διαδικτυακή πύλη «Πραβοσλάβναγια ζιζν» («Ορθόδοξη ζωή») καλύπτει τακτικά τη δράση Σας για την προστασία των δικαιωμάτων των πιστών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στη διεθνή κοινότητα. Θα θέλαμε να μιλήσουμε διεξοδικά επί του θέματος αυτού.

– Θα πρότεινα εξ αρχής να επικεντρωθούμε σε μερικές πνευματικές πτυχές της «προστασίας των δικαιωμάτων» των πιστών. Τούτο συνιστά πρωτίστως ποιμαντική υποχρέωση και ποιμαντικό καθήκον μου, δηλαδή να προστατεύω τον κλήρο και τους ενορίτες μου όχι μόνον με την προσευχή και τον λόγο παρηγοριάς, αλλά και με εκείνα τα μέσα, που είναι διαθέσιμα στον σύγχρονο κόσμο. Άλλωστε, ένας βοσκός στον κάμπο επίσης προστατεύει το κοπάδι του και με τον καλό λόγο, την προσευχή, την φλογέρα και με μονομαχία με τους άρπαγες, όταν αυτοί εμφανίζονται...

Ενδεχομένως να γεννηθούν ερωτήματα σε κάποιον: κατά πόσον είναι αποτελεσματικό; Αξίζει εν γένει οι ορθόδοξοι χριστιανοί να ασχολούνται με τη δράση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων; Μήπως τούτο έρχεται σε αντίθεση με τον ισχυρισμό ότι «όλα είναι θέλημα Θεού»; Μήπως ενώπιον των διώξεων, της καταστολής και τις αθρόες αρπαγές των ναών μας οφείλουμε να επιδείξουμε ταπείνωση και υπομονή, χωρίς να προχωρούμε σε καμία ενέργεια;

Υπάρχει αυτή η οδός. Αλλά αυτή την επιλογή, κατά τη γνώμη μου, μπορεί κανείς να υιοθετήσει μόνον έναντι του εαυτού του, όταν είσαι πλέον ελεύθερος από την ευθύνη για τη ζωή και τη σωτηρία των άλλων, όταν δεν υφίστασαι απλώς διώξεις, αλλά έχεις εισέλθει στην οδό, που οδηγεί στον Γολγοθά. Αυτή είναι η οδός του Σταυρού, οι περιστάσεις της οποίας ελλαττώνουν τις προσωπικές προσπάθειες για την υπεράσπιση του εαυτού σου και των άλλων. Και πολλοί εκ των πιστών λαϊκών, των ιερέων και των μητροπολιτών, οι οποίοι έχουν ήδη συλληφθεί και φυλακιστεί, αίρουν εμπράκτως αυτόν τον Σταυρό υπομένοντας με προσευχή και ευγνωμοσύνη στον Θεό τις επαχθείς περιστάσεις και συνθήκες, στις οποίες υπόκεινται.

Τι οφείλουμε να πράξουμε έχοντας τη δυνατότητα να βοηθήσουμε τους πλησίον με τα τάλαντα, το επάγγελμα, τα μέσα και τις προσωπικές προσπάθειές μας; Κατά τη γνώμη μου είμαστε υποχρεωμένοι να αξιοποιούμε εκείνα τα εργαλεία, που υπάρχουν στον σύγχρονο κόσμο. Πολλά εκ των διαθέσιμων για την προστασία της Εκκλησίας εργαλείων, λ.χ. το νομικό δίκαιο, έχει συνταχθεί από τους ανθρώπους με

σκοπό να δεσμευτεί το κακό, να μειωθεί η βία και να περιοριστεί η αυθαιρεσία.

– Μπορεί να εγερθεί το ερώτημα: μήπως οι άγιοι ομολογητές βάδισαν την οδό του νομικού αγώνα για να προστατεύσουν τον εαυτό τους, το ποίμνιο, αντιτασσόμενοι στους διώκτες και υπερασπιζόμενοι τους εαυτούς τους στα δικαστήρια;

– Βεβαίως. Έτσι έπραξε και ο Άγιος Απόστολος Παύλος, και πολλοί άλλοι Άγιοι την χαλεπή εποχή των διωγμών, μέχρι τον καιρό των Οσίων Ιώβ και Αμφιλοχίου του Ποτσάγεφ, του Αγίου ιεράρχη Κριμαίας Λουκά.

Ας κοιτάξουμε τα παραδείγματα των Αγίων, οι οποίοι βρέθηκαν σε παρόμοιες και συχνά πιο επαχθείς συνθήκες. Ωστόσο, αξιοποίησαν τους κοσμικούς τρόπους προστασίας των συμφερόντων της Εκκλησίας. Ο Όσιος Ιώβ του Ποτσάγεφ, όπως είναι γνωστό, επί ένδεκα έτη κατέφευγε προσωπικώς στα δικαστήρια της Πολωνο-Λιθουανικής Κοινοπολιτείας και άλλους δικαστικούς θεσμούς, είτε προσελκύοντας δικηγόρους για να προστατεύσει τα δικαιώματα της Λαύρας του Ποτσάγεφ. Τα ιστορικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι ακόμη και εκείνος, ο Ιώβ Ζέλεζο (σ.τ.μ. = Σίδηρος) μετά από αυτή τη νομική δραστηριότητα χρειαζόταν να αποκαταστήσει τις δυνάμεις του, αποσυρόταν στην έρημο, παρέδιδε τις αρμοδιότητες στους δικηγόρους για να ασχολούνται με τις δικαστικές υποθέσεις. Γνωστές είναι και οι υποθέσεις του Αγίου Νικολάου αρχιεπισκόπου Μύρων της Λυκίας, ο οποίος με δικαστικές μεθόδους πετύχαινε τη μείωση φόρων για τη γενέτειρά του, ενεργώντας υπέρ της επαρχίας του, του ευαγούς κλήρου και του λαού ως εκπρόσωπός τους.

Προς υποστήριξη της εκτίμησής μας μπορούμε να παραθέσουμε αρκετά χωρία με παραδείγματα επί του θέματος από τη διδακτορική διατριβή του Μακαριωτάτου μητροπολίτη Ονουφρίου με τίτλο «Η ποιμαντορία του Οσίου Ιώβ, καθηγουμένου της μονής Ποτσάγεφ»: «Η μακροχρόνια δίκη του Οσίου Ιώβ κατά του Φιρλεί είναι μια αρκετά ιδιόμορφη πτυχή της ποιμαντορίας του, ασυνήθης για εμάς, που είμαστε έτοιμοι να φαντασθούμε ένα πνευματοφόρο γέροντα καθηγούμενο να προσεύχεται, απασχολημένο με την καθοδήγηση της αδελφότητας, τις σωματικές εργασίες ή με κάτι παρόμοιο, αλλά ουδόλως με επισκέψεις σε δικαστήρια, περιπτωσιολογικές διαμάχες γύρω από κάποιο γράμμα του νόμου ή γενικότερα με την παρουσία του καθόλου να μην ενσωματώνεται στη θανατηφόρο άψυχη ατμόσφαιρα του βασιλείου της γραφειοκρατίας... Αρχίζοντας από το 1630, παρά τις αρκούντως στενόχωρες συνθήκες, στις οποίες είχαν τεθεί οι ορθόδοξες μονές εκείνη την περίοδο στο πολωνολιθουανικό κράτος, ο Όσιος Ιώβ διεξάγει ατέρμονη σειρά δικών, αυτοπροσώπως παρουσιάζεται στις δικαστικές αίθουσες ως εκπρόσωπος της μονής, επιδεικνύει μια εκπληκτική ενεργητικότητα και επιμονή και επειδή το μεγαλύτερο μέρος των δικαστικών υποθέσεων μεταβιβάσθηκε στο δικαστήριο του Στέμματος στην πόλη Λιούμπλιν, κι εδώ ο Όσιος ήταν αρκετά γνωστός... Οι πολυάριθμες δικαστικές

υποθέσεις, με τις οποίες ασχολείτο ο Όσιος Ιώβ, αποτελούσαν αναπόσπαστο μέρος της ποιμαντορίας του, του φορτίου, το οποίο υπακούοντας στον Θεό, ήρε στους ώμους του... Σε αυτό τον δύσκολο και εντατικό αγώνα τον καθηγούμενο του Ποτσάγεφ βοηθούσαν εκείνα τα προσόντα, τα οποία απέκτησε ως αποτέλεσμα ενός μακρόχρονου και αυστηρού αγώνα: η ακλόνητη πίστη στη βοήθεια του Θεού και την τελική επικράτηση της δικαιοσύνης, η μακροθυμία και η ποιμαντική σοφία».

Απαιτούσε υπεράσπιση στο δικαστήριο όχι μόνον η διαμάχη με τον Φιρλέι: «Με επιτυχία διεξήγαγε ο Όσιος Ιώβ και άλλες δικαστικές υποθέσεις... κυρίως όσον αφορά τις διαθήκες. Ορισμένοι ευσεβείς ευγενείς κληροδότησαν στη μονή ορισμένα ποσά, ενώ οι κληρονόμοι τους αρνούταν να τα αποδώσουν. Ο Όσιος Ιώβ προσέφυγε δικαστικώς εναντίον τους και σχεδόν πάντοτε κέρδιζε τις δίκες... Σημειωτέον ότι ο πνευματοφόρος καθηγούμενος του Ποτσάγεφ διεξήγαγε όλες αυτές τις δικαστικές υποθέσεις όχι για χάρη των οικονομικών κερδών, αλλά για την εδραίωση της θέσεως της μονής και για να δείξει τη δύναμη της ορθοδόξου πίστεως. Και πράγματι, δεν μπορούμε παρά μόνον να θαυμάζουμε πώς η μονή του Ποτσάγεφ σε μια τόσο δύσκολη εποχή κατάφερε να διατηρήσει και να προστατεύσει την Ορθοδοξία εντός των τειχών της, τη στιγμή, που σειρά άλλων μονών στο Βολίν, του Σωτήρος και της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στο Ντούμπεν, της Αγίας Τριάδος στο Ντέρμαν, στο Ζίντιτς και άλλα προσχωρούσαν στην ουνία».

– Πολύ πειστικά ιστορικά παραδείγματα! Σεβασμιώτατε, πείτε μας με τι ασχολείται σήμερα ο διεθνής σύλλογος προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων «Η Εκκλησία κατά της ξενοφοβίας και των θρησκευτικών διακρίσεων» στις καταβολές του οποίου ευρίσκεσθε;

– Ο σύνδεσμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα «Η Εκκλησία κατά της ξενοφοβίας και των θρησκευτικών διακρίσεων» συνεχίζει την ενεργό δράση του και έφερε ήδη πάρα πολλούς αληθινούς καρπούς και αποτελέσματα στο νομικό, το ενημερωτικό και το δικαστικό πεδίο. Δραττόμενος της ευκαιρίας θέλω να μοιρασθώ τις θετικές εντυπώσεις: ένας εκ των κορυφαίων μελών του συνδέσμου μας, ο μητροπολίτης Λοβέτς Γαβριήλ, αναδείχθηκε εκ των τριών υποψηφίων στον πατριαρχικό θρόνο της Βουλγαρίας. Για εμάς είναι μεγάλη τιμή και χαρά (στις 30 Ιουνίου 2024 εξελέγη στον πατριαρχικό θρόνο της Βουλγαρίας ο μητροπολίτης Βιδινίου Δανιήλ – σ.σ.).

Όσον, δε, αφορά την τρέχουσα δραστηριότητα του συνδέσμου, η πιο μεγάλη και σημαντική είδηση σήμερα είναι μάλλον η λήψη της αποφάσεως για τη δημιουργία του Κέντρου Νομικής Βοήθειας για την

παροχή διεθνούς υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ορθοδόξων χριστιανών διαφόρων κατά τόπους Εκκλησιών του κόσμου.

Αυτό το κέντρο θα δέχεται αιτήματα για τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των θρησκευτικών οργανώσεων της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, θα οργανώνει τη νομική και τη διεθνή υπεράσπιση τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης και της διενέργειας εκστρατειών στα ΜΜΕ, διεξαγωγής συνομιλιών σε διπλωματικό και διεθνές επίπεδο σε χώρους, όπως εκείνος του ΟΗΕ. Πρωτίστως, πρόκειται περί χώρων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γενεύη και το πολιτικό πεδίο στη Νέα Υόρκη, στο Ευρωκοινοβούλιο στις Βρυξέλλες και το Στρασβούργο, στις δομές του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Οι δικηγόροι μας διαθέτουν τις σχετικές διαπιστεύσεις, που τους παρέχουν δικαίωμα να μιλούν, να καταθέτουν έγγραφα και να συναντούν τους αρμόδιους αξιωματούχους. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι θρησκευτικές οργανώσεις και οι μεμονωμένοι πιστοί της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας μπορούν να στέλνουν τις καταγγελίες, τις προτάσεις και τα αιτήματά τους για βοήθεια στα στοιχεία επικοινωνίας, που θα σας δώσω μετά τη συνέντευξη.

Θα υπενθυμίσω ότι ο σύνδεσμός μας ιδρύθηκε την ημέρα μνήμης του Αγίου Νικολάου του Θαυματουργού στις 19 Δεκεμβρίου 2023 με τη συμμετοχή εκκλησιαστικών ιεραρχών με κύρος, όπως ειδικότερα ο μητροπολίτης Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Ιωαννίκιος (από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Σερβίας), ο έξαρχος του Παναγίου Τάφου στην Κύπρο μητροπολίτης Βόστρων Τιμόθεος και ο αρχιεπίσκοπος Σεβαστείας Θεοδόσιος (από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων), ο μητροπολίτης Βερολίνου και Γερμανίας Μάρκος (α΄ αντιπρόεδρος της Συνόδου Ιεραρχίας της Υπερορίου Ρωσικής Εκκλησίας), ο μητροπολίτης Λόβετς Γαβριήλ (από το Πατριαρχείο Βουλγαρίας).

Για αναλυτικότερες πληροφορίες ανατρέξτε στην ιστοσελίδα του **συνδέσμου**.

– Πείτε μας Σεβασμιώτατε, πώς εκ πρακτικής απόψεως διεξάγεται το διεθνές έργο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

- Πρωτίστως πρέπει να διευκρινίσω ότι οι φορείς του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, όπως το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, οι ειδικοί εισηγητές του ΟΗΕ είναι οι κατ' ελάχιστον προκατελιημένοι στο σύστημα του ΟΗΕ. Έχουν το μεγαλύτερο περιεχόμενο σε νομικά ρυθμιστικά δεδομένα, δηλαδή τις διαδικασίες, που υποχρεώνουν αυτά τα όργανα να εξετάζουν αιτήματα για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με άλλα λόγια, υπάρχουν διεθνείς δομές, οι οποίες εργάζονται, όπως το δικαστικό σύστημα. Δηλαδή, όπως ένα δικαστήριο είναι υποχρεωμένο να αντιδράσει στη μήνυση, που έχει κατατεθεί και να κινήσει ποινική δίωξη, έτσι και μια σειρά διεθνών οργανισμών είναι υποχρεωμένοι να κινήσουν την εξεταστική διαδικασία και να αντιδράσουν, εάν κατατεθούν εκεί συγκεκριμένες καταγγελίες.

Παράλληλα υπάρχει και μια άλλη ιδιαιτερότητα: εάν δεν κατατίθενται αιτήματα ή εάν δεν ανταποκρίνονται σε ένα καθιερωμένο πρότυπο ή δεν έχουν υποστηριχθεί από διαπραγματευτική εργασία και (με την καλή έννοια του όρου) από λομππίστες, που πρέπει να ακολουθήσουν, πάλι παραμένουν χωρίς προώθηση και δεν οδηγούν σε ουσιαστικά αποτελέσματα.

Για να εξασφαλισθεί η υπεράσπιση πρέπει να κατατεθούν συγκεκριμένα αιτήματα επί συγκεκριμένων υποθέσεων. Σήμερα δεν υφίσταται στο διεθνές σύστημα ένας μηχανισμός, σύμφωνα με τον οποίο οι δομές του ΟΗΕ ή άλλες διεθνείς δομές να ασχολούνται με υποθέσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με δική τους πρωτοβουλία, με την εξαίρεση πολύ γενικών θεμάτων, που έχουν τύχει υποστήριξης από λομππίστες συγκεκριμένων δυνάμεων.

- Κυκλοφορεί η άποψη ότι πολλές δυτικές δομές, συμπεριλαμβανομένου και του ΟΗΕ, ευρίσκονται υπό την επιρροή διαφόρων αντιχριστιανικών κύκλων και είναι αδύνατο να βρει κανείς δικαιοσύνη εκεί. Αληθεύει τούτο;

- Φρονώ ότι δεν είναι ακριβώς έτσι. Μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι κανείς δεν ελέγχει τους διεθνείς οργανισμούς κατά εκατό τοις εκατό. Πάντοτε αποτελούν ένα πεδίο μάχης και στόχος των ορθοδόξων κοινοτήτων σήμερα είναι να εξασφαλίσουμε τη μόνιμη παρουσία σε τέτοιους χώρους και όχι μόνον επί υποθέσεων σχετικά με συγκεκριμένες παραβιάσεις, αλλά και επί θεμάτων ιδεολογικής ημερήσιας διάταξης, της προστασίας των χριστιανικών αξιών. Ακριβώς μέσω αυτών των δομών σε μεγάλο βαθμό λόγω της ελλείψεως έργου από πλευράς εκπροσώπων των ορθοδόξων κοινοτήτων, διαμορφώθηκαν τα αλλότρια για τον χριστιανισμό δόγματα των δικαιωμάτων των κινημάτων ΛΟΑΤΚΙ, των δικαιωμάτων στις αμβλώσεις, την ευθανασία και άλλα.

Η ανάπτυξη αυτών των ιδεών και η σταδιακή διάβρωση του δικαίου και της νομικής συνείδησης των πολιτειακών ηγετών των διαφόρων χωρών διαμορφώθηκαν ακριβώς με το σταδιακό και αργό, αλλά συστημικό έργο διαφόρων ΜΚΟ, που χρηματοδοτήθηκαν από ιδιώτες χορηγούς. Η θέση μας συνίσταται στο να δημιουργήσουμε το χριστιανικό αντιστάθμισμα σε αυτές τις ενέργειες.

– Ελπίζω θα έχουμε ακόμη την ευκαιρία να συζητήσουμε αυτό το σπουδαίο θέμα. Ας επανέλθουμε στο ζήτημα της προστασίας της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας.

– Η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, όπως και μερικές άλλες Εκκλησίες, περιήλθαν σήμερα στην κατάσταση, όπου η πίεση από πλευράς κράτους ασκείται με παρέμβαση στα ιεροκανονικά και οργανωτικά ζητήματα εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών. Επίσης, η δραστηριότητα της κυβέρνησής μας, που έρχεται σε αντίθεση με τη νομιμότητα, επικεντρώνεται στις υποθέσεις κυρίως περιουσιακού χαρακτήρα και στις ποινικές κατηγορίες για ρητορικές τοποθετήσεις. Άλλωστε, κατ' αυτόν τον τρόπο εξελίσσονται δυναμικά σήμερα τα πράγματα στην Ουκρανία, την Εσθονία και σε μερικές άλλες χώρες.

Χάρη σε αυτή την ιδιαιτερότητα και τον υψηλό βαθμό των νομικών ρυθμίσεων στα διεθνή φόρα, που απαρίθμησα ανωτέρω, μπορούμε να πετύχουμε αποτελέσματα παρόμοια με τους δικαστικούς θεσμούς. Ή ακόμη και καλύτερα αποτελέσματα, διότι η διαδικασία των διασκέψεων του ΟΗΕ προβλέπει τη διεθνή διπλωματική δημοσιότητα.

Τούτο αναδεικνύεται με το πλέον αποτελεσματικό τρόπο στις υποθέσεις, που αφορούν στις διώξεις συγκεκριμένων ανθρώπων για τη νομική υπερασπιστική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θρησκευτική και τη δημοσιογραφική τους δράση. Σε αυτές τις υποθέσεις το κράτος-παραβάτης ή μεμονωμένοι αξιωματούχοι, δημόσιοι λειτουργοί, οι οποίοι παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενδιαφέρονται στο μέγιστο βαθμό να συζητώνται αυτά όσο το δυνατό λιγότερο σε διεθνές επίπεδο.

– Κατά πόσον αυτή η δράση δύναται να επηρεάσει τις διώξεις των πιστών;

– Θέλω να τονίσω ότι δεν τρέφουμε ψευδαισθήσεις. Τα διεθνή εργαλεία, με σπάνιες εξαιρέσεις δεν επιτρέπουν να τερματισθούν οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη σύγχρονη πραγματικότητα. Είναι σε μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο πρόληψης της επιδείνωσης, ένα εργαλείο

συγκράτησης της πολιτικής των διώξεων εκ μέρους του κράτους-παραβάτη, ένα εργαλείο προσελκύσεως της διεθνούς προσοχής στο ζήτημα, δημοσιοποίησης και ευαισθητοποίησης των ιθυνόντων ότι είναι ανάγκη να τερματισθεί η παράνομη πίεση. Όσον, δε, αφορά τις ατομικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των ποινικών διώξεων, η κατάσταση εδώ είναι κάπως καλύτερη, διότι πράγματι στην περίπτωση, που διεθνείς αξιωματούχοι αρχίζουν να ρωτούν για συγκεκριμένες υποθέσεις, υπάρχει η δυνατότητα να βελτιωθεί η κατάσταση του συγκεκριμένου ανθρώπου στη συγκεκριμένη κατάσταση μέχρι την αποφυλάκισή του, τη βελτίωση των όρων της φυλάκισής του, του τερματισμού των βασανιστηρίων, την μεταβολή των συνθηκών κράτησης ή την επίτευξη συμβιβασμού με το κράτος-παραβάτη υπό μια άλλη μορφή. Ακολουθώντας ακριβώς αυτό το σχήμα υλοποιείται η προστασία σε πολλές διεθνείς εκστρατείες, που ζητούν αποφυλάκιση πολιτικών κρατουμένων, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοσιογράφων. Εν τούτοις, όλες οι εκδηλώσεις αυτού του είδους απαιτούν κατά κανόνα σημαντικές προσπάθειες και χρόνο.

Προς επίτευξη τούτων πρέπει να διεξάγεται συγκεκριμένο νομικό έργο τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Δεν αρκεί μόνον να γράψουμε στα ΜΜΕ, να ομιλούμε σε κάποιες διαδικτυακές πύλες, τούτο δεν θα οδηγήσει σε αποτέλεσμα και στις περισσότερες περιπτώσεις ούτε καν είναι σε θέση να βελτιώσει την κατάσταση. Όταν οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων γίνονται από ένα κράτος, σε αυτές τις υποθέσεις είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιτευχθεί ένα σύντομο αποτέλεσμα. Από την άλλη πλευρά, μέσα από το έργο για τέτοια κράτη, τα οποία είναι ευαίσθητα έναντι της διεθνούς κριτικής και της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εντός των διεθνών δομών, ειδικά το διπλωματικό επίπεδο και το επίπεδο του διεθνούς δικαίου παραμένει σχεδόν ο μόνος δρόμος και τρόπος από όπου είναι δυνατό να έλθει πραγματική προστασία.

– Και τι γίνεται εν προκειμένω; Τι πρέπει να κάνουμε από πρακτικής απόψεως για να προστατεύσουμε την Εκκλησία και τους πιστούς της Ουκρανίας;

– Στις ουκρανικές υποθέσεις μπορούν να βοηθήσουν ακριβώς οι δικές μας οργανώσεις προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διότι χάρη στις δυνατότητες που διαθέτουν λόγω διαπίστευσης και ταυτοχρόνως την επαγγελματική διεθνή νομική υποστήριξη που έχουν, μπορούν να καταγγείλουν τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε επαγγελματικό διπλωματικό διεθνές επίπεδο. Οι δηλώσεις τους αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΟΗΕ και στο σύστημα του κέντρου τεκμηρίωσης, γνωρίζουν πώς να εξασφαλίζουν την κυκλοφορία αυτών των εγγράφων στο διεθνές σύστημα και πού ακριβώς είναι δυνατή η πλέον αποτελεσματική αντίδραση εκ μέρους των διεθνών αξιωματούχων.

– Μπορείτε να παραθέσετε κάποιο συγκεκριμένο παράδειγμα;

- Λ.χ. για προφορικές τοποθετήσεις στην 56^η σύνοδο του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ οι δικές μας ΜΚΟ είχαν καταθέσει 18 προκαταρκτικά αιτήματα για παρεμβάσεις επί διαφόρων θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων της Ουκρανίας, των παλαιστινιακών εδαφών, του αγώνα κατά των διακρίσεων, της εισηγήσεως του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για την Ουκρανία και τα εδάφη της Κριμαίας, του διαδραστικού διαλόγου με τους ειδικούς εισηγητές του ΟΗΕ επί της ελευθερίας του εκφράζεσθαι, των πεποιθήσεων κλπ.

Στο πλαίσιο των προαναφερθέντων θεμάτων υπάρχουν διάφορες δυνατότητες. Απαριθμώ θεματικά εκδηλώσεις και ερωτήματα, που μπορούν να εγερθούν εκεί:

1. Κατά τη διάρκεια των ακροάσεων της εισηγήσεως του Ύπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για την κατάσταση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ουκρανία και του προκαταρκτικού απολογισμού του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για την κατάσταση στην Κριμαία (9 Ιουλίου 2024), είναι δυνατή η προφορική παρέμβαση και η προσωπική επαφή με τον Ύπατο Αρμοστή του ΟΗΕ επί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τους αρμόδιους συνεργάτες του. Εν τω μεταξύ, ενίοτε η επαφή με τους αρμόδιους υπάλληλους δύναται να αποδώσει μεγαλύτερο αποτέλεσμα από ό,τι με τους αξιωματούχους ιεραρχικά πρώτου επιπέδου.

Δύνανται να εγερθούν επίσης ερωτήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και πολιτικά θέματα, που σχετίζονται με το δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων και της γενικής φύσεως. Ο Ύπατος Αρμοστής του ΟΗΕ επί των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι υποχρεωμένος να δίδει προσοχή σχεδόν σε όλα τα ζητήματα και τις καταστάσεις. Αλλά προς τούτο απαιτείται μόνιμη διπλωματική εργασία με έγγραφα, παρεμβάσεις, κατάθεση εγγράφων αιτημάτων και καταγγελιών.

2. Ο διαδραστικός διάλογος με ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ επί του δικαιώματος για την ελευθερία του εκφράζεσθαι και των πεποιθήσεων (26 Ιουνίου 2024).

Δύνανται να εγερθούν ερωτήματα, που αφορούν τις ποινικές διώξεις εναντίον μητροπολιτών και πιστών της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, δημοσιογράφων και τις περιπτώσεις στις οποίες περιορίζονται τα δικαιώματα του εκφράζεσθαι.

3. Ο διαδραστικός διάλογος με ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την ανεξαρτησία των δικαστών και δικηγόρων (24 Ιουνίου 2024).

Δύνανται να εγερθούν ερωτήματα που αφορούν τις παράνομες ενέργειες έναντι των δικηγόρων και την πίεση στους δικαστές ή την αδυναμία των δικαστών να απονέμουν ανεξάρτητη δικαιοσύνη, όπως τούτο συχνά συμβαίνει σε μας σήμερα.

4. Ο διαδραστικός διάλογος με ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι (27 Ιουνίου 2024).

Δύνανται να εγερθούν ερωτήματα για την αδυναμία εφαρμογής του δικαιώματος του συνέρχεσθαι για τις θρησκευτικές οργανώσεις της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, τόσο στις καταστάσεις με καταναγκαστικές μετεγγραφές των κοινοτήτων σε άλλες ομολογίες, όσο και κατά τη διεξαγωγή ανοικτών δημόσιων εκδηλώσεων.

5. Ο διαδραστικός διάλογος με ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την έσχατη πενία και τα ανθρώπινα δικαιώματα (2 Ιουλίου 2024).

Δύνανται να εγερθούν ερωτήματα για την καταστροφή της οικονομίας της Ουκρανίας από τον πόλεμο και την ανάγκη παροχής της πλέον ουσιαστικής ανθρωπιστικής βοήθειας.

6. Γενική έκθεση του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ επί του ετήσιου απολογισμού του ίδιου (19 Ιουνίου 2024).

7. Ο διαδραστικός διάλογος με ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ για την καταπολέμηση του φυλετισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και όλων των μορφών μισαλλοδοξίας, που είναι ένα πολύ επίκαιρο θέμα για τη σύγχρονη Ουκρανία.

– Είναι εντυπωσιακά όλα αυτά. Φαίνεται ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια εργασίας για την

υπεράσπιση της Εκκλησίας μας και γενικότερα των ορθοδόξων αξιών στον κόσμο.

– Έτσι ακριβώς είναι. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδουν οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα οδυνηρά θέματα της διαμόρφωσης τάσεων εχθρότητας για θρησκευτικούς λόγους, στα θέματα γλώσσας, τις αθρόες παραβιάσεις των δικαιωμάτων των πιστών σε μια ή άλλη χώρα. Καθώς λέγεται αυτός είναι ο πλήρης κατάλογος των νοσημάτων της σύγχρονης κοινωνίας.

Συνοψίζοντας πρέπει να πούμε ότι στις προαναφερθείσες και άλλες ειδικά επιλεγμένες κατευθύνσεις ο δικός μας διεθνής σύνδεσμος προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων «Η Εκκλησία κατά της ξενοφοβίας και των θρησκευτικών διακρίσεων» δύναται να εργάζεται τόσο επί συγκεκριμένης υποθέσεως, όσο και επί συγκεκριμένης χώρας. Βεβαίως, πριν γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες θα εξετασθούν όλες οι περιστάσεις της πολιτικής και νομικής καταστάσεως στη μια ή την άλλη χώρα, θα διαμορφωθεί ο κατάλληλος οδικός χάρτης ενεργειών για την συγκεκριμένη υπόθεση. Παρομοίως, αλλά με κάποιες ιδιαιτερότητες, δύναται να ασκείται το έργο στα μεγάλα φόρα, όπως λ.χ. στην Ευρωκοινοβούλιο, στο Συμβούλιο της Ευρώπης είτε στα αρμόδια όργανα άλλων χωρών, των οποίων η αρμοδιότητα επιτρέπει τη δραστηριοποίηση της διεθνούς παρουσίας των φορέων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο ομώνυμο θέμα.

Δραττόμενος της ευκαιρίας, προσκαλώ όλους τους ανθρώπους καλής θελήσεως, τις Ορθόδοξες Εκκλησίες, τις οργανώσεις προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όλους όσοι ενδιαφέρονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την υπεράσπιση των θρησκευτικών οργανώσεων των Ορθοδόξων Εκκλησιών από όλον τον κόσμο να συμμετάσχουν σε αυτό το έργο. Στείλτε μας τα αιτήματα και τις προτάσεις σας. Εάν είσθε πρόθυμοι να συμβάλετε στην προστασία των Ορθοδόξων Εκκλησιών, ενισχύστε μας οικονομικά στο σχετικό υπερσύνδεσμο, που θα παραθέσουμε στο τέλος της συνέντευξης. Θα διαθέσουμε τους πόρους αυτούς για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ορθοδόξων χριστιανών.

– Σας ευχαριστώ από καρδιάς, Σεβασμιώτατε, για την περιεκτική και αναλυτική συνομιλία μας. Κλείνοντας πείτε μας κάποιες συμβουλές για τους συντάκτες και τους αναγνώστες της διαδικτυακής πύλης «Πραβοσλάβναγια ζιζν» («Ορθόδοξη ζωή»).

– Σε όλους τους αναγνώστες της «Πραβοσλάβναγια ζιζν», σε όλους τους ορθοδόξους χριστιανούς της Ουκρανίας εύχομαι να μην αποθαρρύνεσθε και να μην απελπίζεσθε από τα γεγονότα που συμβαίνουν γύρω μας. Αυτά τα έχουμε ξαναζήσει και ίσως αυτά κάποτε θα ξανασυμβούν. Αλλά ο Κύριος αυτές τις ημέρες μας δίδει την ευκαιρία, έστω και κατ' ελάχιστο να δοκιμάσουμε τη «γεύση» των πικρών διωγμών

κατά της Εκκλησίας. Θα παρέλθουν σύντομα αυτές οι ημέρες. Πολύ σύντομα. Και τούτο σημαίνει ότι ο Κύριος οπωσδήποτε θα μας δώσει να δοκιμάσουμε επίσης και τη χαρά της λυτρώσεώς Του, και τη χαρά της νίκης του καλού επί του κακού. Και θα έχουμε πολύ περισσότερες χαρές και παρηγοριές από ό,τι πικρίες σήμερα. Πρέπει να υπομείνουμε λίγο, να ελπίζουμε στο Θεό, να μην γογγύζουμε, να μην παραδινόμαστε, να μην τα βάζουμε κάτω.

*Συνομίλησε
ο διάκονος Σέργιος Γκερούκ*

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/91954/>